

FOTO: REENS KROMHOUT

Werknemers van Peter Dekker Installaties leggen een lichtreductiescherm aan. Veel telers met nieuwbouw kiezen al voor 99% doek.

Over een jaar 95% lichtreductie voor iedereen verplicht

Installeer lichtreductiedoek op tijd

Na de zomer worden de lichtregels weer een stuk strenger. Bestaande bedrijven hebben dan nog een jaar om zich aan te passen. Niemand zit op dit moment op nieuwe investeringen te wachten, zeker niet als het gaat om iets als lichtreductie. Toch is het verstandig om op tijd rekening te houden met de nieuwe eisen.

Joef Slegers
jslegers@hortipoint.nl

Ze zitten er al een paar jaar aan te komen: de nieuwe lichtregels. Hoogst waarschijnlijk gaan ze na de zomer in. Nieuwe bedrijven worden dan verplicht om hun assimilatielicht voor minstens 95% af te schermen. Bestaande kwekerijen krijgen een jaar de tijd voor aanpassingen. Veel telers hebben er al rekening mee gehouden en een lichtreductiedoek aangeschaft. Een deel moet dit nog doen. Voor hen begint de tijd te dringen.

Hoe de nieuwe regels precies zullen luiden, wordt pas duidelijk na de zomer, als ze in de Staatscourant

zijn gepubliceerd. Zoals het er nu naar uitziet, komt er een uitzondering voor oude kassen, met een poothoogte van 3,5 m of lager. Deze kassen zijn minder berekend op een scherm. De constructie is soms te zwak en de ruimte is beperkt. Als het technisch redelijkerwijs niet mogelijk is om een scherm te installeren, kunnen deze telers bij de gemeente ontheffing aanvragen. Dat betekent dat ze wel de donkerperiode in acht moeten nemen, maar in de nanacht mogen belichten. Waarschijnlijk gaat de ontheffing slechts een beperkte tijd gelden. Daarna moet alsnog een scherminstallatie gemonteerd worden.

Ene doek is het andere niet

Honderd procent lichtdicht bestaat niet. Er zijn twee doeken die in de buurt komen: lichtreductiedoek en verduisteringsdoek. Er is een belangrijk verschil tussen deze doeken.

Het lichtreductiedoek XLS SL99 Revolux houdt

Feiten

Nieuwe lichtregels in het kort

Er bestaan twee soorten eisen: product-eisen en emissie-eisen. De producteis is: wat moet de belichtende teler minimaal aan doek hebben hangen? De emissie-eis slaat op: hoe gebruikt hij het doek? De regels worden pas definitief als ze in de Staatscourant zijn gepubliceerd. Dat gebeurt waarschijnlijk na de zomer. Als er nog dingen veranderen, zal dat op het gebied van de ontheffingen zijn.

Product-eis

Elke teler die in de nacht belicht moet een schermdoek hebben met minimaal 95% lichtreductie,

ook al belicht hij niet in de donkerperiode. Alleen als hij bij de gemeente kan aantonen dat hij 's nachts helemaal niet belicht, hoeft hij geen scherm te hebben.

Donkerperiode

De donkerperiode wordt verlengd van vier naar zes uur. Gedurende deze tijd moet de teler minimaal 95% van de lichtuitstraling reduceren, of zijn lampen uitschakelen. In de praktijk redeneren telers vaak zo: 'Als ik een schermdoek heb van 99,5%, mag ik dus een kier van zo'n 4% trekken.' Volgens het Besluit glastuinbouw mag dat

inderdaad, mits aan de emissie-eis wordt voldaan. Telers die meer dan 15.000 lux belichten, moeten tijdens de donkerperiode minimaal 98% wegschermen. Dat gaat in 2014 voor alle telers gelden.

Nanacht

In de nanacht tot zonsopgang mag de teler een kier trekken van 25%. De meeste telers zullen met zo'n kier goed uit de voeten kunnen. Uit onderzoek van TNO is namelijk gebleken dat een kier groter dan 20% geen nut heeft. Telers die meer dan 15.000 lux/m² belichten

mogen geen kier trekken. Zij moeten van zonsopgang tot zonsopkomst minimaal 98% van het licht afschermen.

Ontheffing

Voor kassen waarin het niet mogelijk is om een scherm aan te leggen (bijvoorbeeld kassen die te zwak of te laag zijn) kunnen telers ontheffing aanvragen bij de gemeente. Het is geen automatisme dat de ontheffing ook wordt verleend. De ontheffing bestaat eruit dat telers de donkerperiode in acht moeten nemen, maar in de nanacht mogen belichten.

Tips

Waar komt het nieuwe doek?

Om de kas aan te passen bestaan vier mogelijkheden:

- Het bestaande transparante energiedoek vervangen door een lichtreductiedoek. Dit heeft als grote nadeel dat de teler overdag geen energiedoek meer heeft.
- Het lichtreductiedoek komt aan de onderkant van de tralie, onder het energiedoek. Dit heeft als voordeel dat de ruimte tussen de schermen als een isolerende spouw kan worden gebruikt, waardoor er nog meer

energie bespaard kan worden. Sommige rozentelers hebben aan de bovenkant een lichtreductiescherm en daaronder een zonwering met een halve meter lichtreductiedoek. Zo kan de teler een kier trekken in zijn lichtreductiescherm, en het licht dat hierdoor binnenkomt afdekken met zijn tweede scherm. Twee schermen is echter wel de duurste oplossing. Bovendien kan het inbouwen lastig zijn, omdat er dingen in de weg zit-

ten. Het tweede scherm zou bijvoorbeeld aan de onderzijde van de tralie gemaakt kunnen worden. In veel bestaande kassen is deze ruimte echter niet vrij. De regenleiding, het C-profiel, de belichting, kabelgoten en hijsverwarming kunnen het lastig maken om een scherm in te bouwen. ■ Een scherm erbij plaatsen op hetzelfde dradenbed, tegenover het bestaande scherm. Dit is een praktische oplossing, want er zit

niets in de weg. Bovendien heeft de teler daarmee twee schermen, zij het niet gelijktijdig.

■ Een andere oplossing is om een Combimatic-scherm erbij te plaatsen op hetzelfde dradenbed, dat meteen achter het scherm loopt dat er al lag. Het voordeel is nu dat de teler van doek kan wisselen zonder dat het opengaat. Zo wordt een koudeval voorkomen als de teler 's ochtends wisselt van lichtreductiedoek naar energiedoek.

99,5% van het licht tegen. Dat is niet donker genoeg voor de kortedagbehandeling van bijvoorbeeld gerbera, chrysanthe en kalanchoë. Voor een kortedagbehandeling mag het doek maximaal 0,1% licht doorlaten. Daarom bestaat verduisteringsdoek uit twee lagen stof. Dat maakt het ook duurder.

Andersom werkt het trouwens wel: een verduisteringsdoek is prima te gebruiken om het assimilatielicht af te schermen. Dit doek bespaart meer energie dan een lichtreductiedoek, namelijk 78%. Een lichtreductiedoek bespaart 50% energie en een lichtdoorlatend XLS 10 energiedoek 45%.

Meerdere schermen

In theorie is het mogelijk om met meerdere schermen aan 95% lichtreductie komen. In de praktijk is dit echter moeilijk. Een rekenvoorbeeld. Stel

dat het eerste doek 85% licht reduceert. Dan blijft er nog 15% licht over. Het tweede doek moet dan 70% licht afschermen. Dat is voor de meeste telers niet praktisch. Het is daarom beter om een lichtreductiedoek erbij te monteren op hetzelfde dradenbed, of eronder.

De meeste telers die nu een doek laten aanleggen, investeren in 99% lichtreductie, ervaart Hugo Plaisier, adviseur bij schermfabrikant Ludvig Svensson. Want in 2014 wordt het verplicht om 98% af te schermen. „Bovendien heeft een geheel gesloten structuur vaak teelttechnische voordelen boven een 95%-scherm”, meent Plaisier. „Een 95%-scherm heeft namelijk open bandjes. Als het buiten kouder is, valt de koude lucht boven het scherm bij de gevel door het doek heen, waardoor al gauw een ongelijk klimaat ontstaat. Met een 99%-doek is het klimaat beter onder controle te houden. Natuurlijk is het dan wel nodig om bij minder koud weer een kier te zetten.” <

Samenvatting

De lichthinderregels worden aangescherpt. Een deel van de telers moet nog een lichtreductiescherm laten aanleggen. Het is zaak om hier niet te lang mee te wachten.